

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Факультет філології та журналістики

Кафедра англійської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної роботи

_____ “ _____ ” _____ 200__ року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ІНШОМОВНОГО ТЕКСТУ

для магістрантів

спеціальності 8.010103 “Педагогіка і методика середньої освіти. Мова та література (англійська)”

УДК 81'42:82'243(073)

ББК 83.3(0)-9p30

Лінгвістичний аналіз іншомовного тексту. Програма навчальної дисципліни.
– Полтавський державний педагогічний університет імені В.Г.Короленка, 2009.
– 10 с.

Розробник – *Т.В.Луньова*, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри англійської філології.

Рецензенти:

Коваленко А.М., кандидат філологічних наук, доцент, директор Інституту філології Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка;

Воскобойник В.І., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Полтавського інституту споживчої кооперації України;

Вишня Н.Г., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри іноземних мов Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка.

Затверджено вченою радою Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г.Короленка.

Протокол № 3 від “29” жовтня 2009 р.

Пояснювальна записка

Головна мета курсу – розширити, поглибити та систематизувати знання магістрантів про текст як лінгвальний об’єкт, удосконалити навички лінгвістичного аналізу іншомовного (англомовного) художнього тексту, виробити вміння застосовувати найоптимальніші методи аналізу щодо кожного конкретного тексту, зважаючи на його специфіку.

Предметом вивчення дисципліни є художній англомовний текст в єдності його вербального та ментального рівнів, що надаються до інтерпретації за умови застосування адекватних методів аналізу.

Завданням вивчення дисципліни є:

- узагальнення та систематизація основних понять стилістики в аспекті їх застосування під час лінгвістичного аналізу тексту;
- ознайомлення з основними сучасними підходами до інтерпретації тексту;
- розвиток навичок вибору адекватних методів аналізу відповідно до типу та специфіки конкретного тексту;
- розвиток навичок лінгвістичного аналізу англомовного художнього тексту.

Основними формами роботи під час вивчення дисципліни є лекції, семінарські заняття та самостійна робота. Лекції супроводжують презентаціями в PowerPoint та мають інтерактивний характер. Підготовка до семінарських занять полягає в опрацюванні магістрантами теоретичних джерел та виконанні практичних завдань. Окремо виділяються завдання для самостійної роботи. Вивчення дисципліни завершується заліком.

Курс “Лінгвістичний аналіз іншомовного тексту” належить до тих дисциплін теоретико-лінгвістичного циклу, які мають синтезуючий характер, і

базується на узагальненні знань, отриманих студентами під час вивчення лексикології, граматики та стилістики англійської мови, а також окремих питань дисципліни “Актуальні питання теорії англійської мови” та вступу до мовознавства. Дисципліна “Лінгвістичний аналіз іншомовного тексту” має як теоретичне, так і практичне спрямування: вивчення цієї дисципліни передбачає вдосконалення навичок критичного читання теоретичних праць з лінгвістики тексту, стилістики, лінгвопоетики, когнітивної поетики й водночас розвиток умінь самостійного лінгвістичного аналізу художнього тексту.

Програмовий матеріал

Аудиторні заняття – 22 години

Лекційні заняття – 12 годин

1. Text Interpretation as a Linguistic Discipline – 2 години

Text as a linguistic object. Types of texts. Varieties of approaches to the definition of text. Text and narrative.

Interpretation as a specific activity. Text interpretation as a linguistic discipline: its object of investigation, tasks, and place among related disciplines.

2. The Main Approaches to Text Interpretation – 2 години

Author-centred analysis: logical analysis, psychoanalytical analysis, statistic analysis, philological circle. Text-centred analysis: structural approach to text interpretation, text analysis in terms of meta-images. Reader-centred analysis.

Reinterpretation of literary texts. Overinterpretation. The controversy of text interpretation by its author.

3. Images in the Text – 2 години

The range of interpretations of the concept of image. Cognitive nature of images. Peculiarities of images in literary texts.

The image of the author. The image of the author and the narrator. The image of the reader: its nature and types. The image of the personage. The images of natural objects and phenomena and the images of objects of art.

4. Conceptual Metaphor in Text Interpretation – 2 години

Linguistic and conceptual dimensions of metaphor. Everyday-language metaphors and poetic metaphors. Local and global metaphoric readings of a literary text.

Example of text analysis in terms of conceptual metaphor.

5. Conceptual Blending in Text Interpretation – 2 години

Cognitive mechanism of conceptual blending. Conceptual blending as an instrument of text interpretation.

Example of text analysis in terms of conceptual blending.

6. The Problem of Truth in Text Interpretation – 2 години

The notion of truth in text interpretation. The question of false interpretations. The model of interpretation as a search for truth. Theory and Anti-theory as means of searching for true interpretation.

Семінарські заняття – 10 годин

1. The Main Concepts and Categories of Text Interpretation – 2 години

Text as a linguistic object. Interpretation as a specific activity. Text interpretation: its object of investigation, tasks, and the place among related disciplines. Text and narrative in cognitive perspective. The main approaches to text interpretation. Reinterpretation and overinterpretation of literary texts.

2. Images in the Text – 2 години.

The concept of an image in a text. The image of the author: its types and means of verbalization. The image of the author and the narrator. The image of the reader: its types and means of verbalization. The images of personages: their aspects and

means of verbalization. Other images in a text: images of natural objects and phenomena, images of artefacts, images of objects of art.

3. Conceptual Metaphor in Text Interpretation – 2 години

Linguistic dimensions of metaphor. Cognitive dimensions of metaphor. Everyday-language metaphors and poetic metaphors.

4. Conceptual Blending in Text Interpretation – 2 години

Cognitive mechanism of conceptual blending. Conceptual blending as an instrument of text interpretation.

5. The Problem of Truth in Text Interpretation – 2 години

True and false text interpretations as a theoretical problem. Theory and Anti-theory debate in the context of text interpretation.

Самостійна робота – 32 години

Самостійна робота 1 – 6 годин

Prepare for the discussion of the following questions: Literary text titles: types, functions; Interpretation of text titles.

Самостійна робота 2 – 26 години

Prepare a paper and a PowerPoint presentation discussing the ideas of text interpretation of one of the following authors:

Hans-Georg Gadamer, Paul Ricoeur, Jean-Paul Sartre, Wolfgang Iser, Mikhail Bakhtin, Roman Jakobson, Roland Barthes, Umberto Eco, Yuriy Lotman, Michel Foucault, Jacques Derrida, Julia Kristeva

Форма контролю – залік

Перелік теоретичних питань, що виносяться на залік

1. Text as a linguistic object.
2. Varieties of approaches to the definition of text.
3. Text and narrative.
4. Interpretation as a specific activity.
5. Text interpretation as a discipline: its object of investigation, tasks, and the place among related disciplines.
6. The main approaches to text interpretation: general characteristics.
7. Text interpretation as approached from the pole of the author.
8. Text interpretation as approached from the pole of the text.
9. Text interpretation as approached from the pole of the reader.
10. Reinterpretation and overinterpretation of literary texts.
11. Peculiarities of images in literary texts.
12. The image of the author. The image of the author and the narrator.
13. The image of the reader.
14. The image of the personage.
15. Linguistic and conceptual dimensions of metaphor.
16. Everyday-language metaphors and poetic metaphors.
17. Cognitive mechanism of conceptual blending.
18. Conceptual blending as an instrument of text interpretation.
19. True and false text interpretations as a theoretical problem.
20. Theory and Anti-theory debate in the context of text interpretation.
21. Types and functions of the text titles.
22. Interpretation of text titles.

Практичне завдання – лінгвістичний аналіз короткого оповідання.

Основні вимоги до знань та вмінь магістрантів

По завершенню вивчення дисципліни курсу магістранти повинні:

- уміти дати визначення ключовим термінам;
- систематизувати знання про стилістичні прийоми та засоби: уміти визначати тип певного стилістичного прийому чи засобу та його роль у художньому цілому тексті;
- орієнтуватися в сучасних підходах до інтерпретації тексту, уміти охарактеризувати кожний з них, визначаючи завдання, методи аналізу тексту й метамову опису;
- уміти вибирати адекватний метод/ методи для аналізу художнього тексту;
- уміти самостійно аналізувати художні англомовні тексти різного обсягу, аргументовано відбираючи певний підхід (підходи) до їх інтерпретації.

Ключові терміни:

Text, narration, interpretation, overinterpretation, reinterpretation, defamiliarization, foregrounding, the effect of defeated expectancy, addressee orientation, referential semantics, intentional literary semantics, reception semantics, the image of the author, the image of the reader, the images of personages, text title, conceptual/ cognitive metaphor, domain, target domain, source domain, mapping, metaphorical expression, blending, emergent structure, truth, theory.

Список літератури

A) Підручники, навчальні посібники

Арешенков Ю.О. Лінгвістичний аналіз художнього тексту : [навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл.] / Арешенков Ю.О. — Кривий Ріг : Видавничий дім, 2007.

Арнольд И.В. Стилистика современного английского языка. — [2-е изд.] / Арнольд И.В. — Л. : Просвещение, 1981.

Багацька О.В. Основи інтерпретації художнього тексту: практикум (англійською мовою) : [навч. посіб. для студ. старших курсів ф-тів іноземних

мов вищих начальних закладів освіти] / Багацька О.В. — Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2008.

Від звука до тексту : Аналіз мовних одиниць різних рівнів : [навч. посіб. для студ. філол. ф-тів] / [Беценко Т.П., Брага І.І., Герман В.В. та ін.]. — Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2004.

Даниленко І.І. Теорія віршування. Аналіз поетичного тексту : практикум : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / — Миколаїв : Видавництво МДГУ ім. П.Могили, 2003.

Долинин К.А. Інтерпретація тексту / Долинин К.А. — Л. : Просвещение, 1975.

Домашнев А.И. Інтерпретація художественного тексту / Домашнев А.И., Шишкіна И.П., Гончарова Е.А.. — М. : Просвещение, 1989.

Иванова Т.П. Стилистическая интерпретация текста / Иванова Т.П., Брандес О.П. — М. : Высш. шк., 1991.

Коваленко Н. Д. Лінгвістичний аналіз художнього тексту : [навч. посіб. для студ. спец. 7.010103 “Педагогіка і методика середньої освіти. Українська мова і література”] / Коваленко Н.Д., Попович А.С. — Кам’янець-Подільський : Буйницький О.А., 2007.

Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Крупа М. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2005.

Кухаренко В.А. Інтерпретація тексту / Кухаренко В.А. — Вінниця : Нова книга, 2004.

Кухаренко В.А. Практикум по интерпретации текста / Кухаренко В.А. — М. : Просвещение, 1987.

Пасік Н.М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту : [навч. посіб. для студ. філол. ф-ту] / Пасік Н.М. — Ніжин : Вид-во НДПУ ім. М.Гоголя, 2003.

Пелевина Н.Ф. Стилистический анализ художественного текста / Пелевина Н.Ф. — Л. : Просвещение, 1980.

Стилистика английского языка / [Мороховский А.Н., Воробьева О.П., Лихошерст Н.И., Тимошенко З.В.]. — К. : Вища школа, 1991.

Б) Монографії

Bierwiazzonek B. A Cognitive Study of the Concept of LOVE in English / Bierwiazzonek B. — Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2002.

Fauconnier G. The Way We Think: Conceptual Blending and the Mind's Hidden Complexities / Fauconnier G., Turner M. — NY : Basic Books, 2002.

Lakoff G. Metaphors We Live By / Lakoff G., Johnson M. — Chicago and London : The University of Chicago Press, 1980.

Lakoff G. More than Cool Reason. A Field Guide to Poetic Metaphor / Lakoff G., Turner M. — Chicago and London : The University of Chicago Press, 1989.

Turner M. Reading Minds. The Study of English in the Age of Cognitive Science / Turner M. — Princeton : Princeton University Press, 1991.

Turner M. The Literary Mind. The Origins of Thought and Language / Turner M. — New York, Oxford : Oxford University Press, 1998.

Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / Під ред. М.Зубицької. — Львів : Літопис, 1996.

Воробьёва О.П. Текстовые категории и фактор адресата / Воробьёва О.П. — К., 1993.

Белехова Л.І. Словесний поетичний образ в історико-типологічній перспективі: лінгвокогнітивний аспект (на матеріалі американської поезії) / Белехова Л.І. — Херсон : Айлант, 2002.

Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / Гальперин И.Р. — М. : Наука, 1981.

Залевская А.А. Текст и его понимание / Залевская А.А. — Тверь : Тверской гос. ун-т, 2001.

Зубицька М. Homo legens: читання як соціокультурний феномен / Зубицька М.— Львів : Літопис, 2004.

Лотман Ю.М. Структура художественного текста / Лотман Ю.М.— М. : Искусство, 1970.

Молчанова Г.Г. Семантика художественного текста / Молчанова Г.Г. — Ташкент : Изд-во ФАН УзССР, 1986.

Новое в зарубежной лингвистике. — Вып. VIII. Лингвистика текста. — М. : Прогресс, 1978.

Теория метафоры : Сборник : [пер. с англ., фр., нем., исп., польск. яз.] / Общ. ред. Н.Д.Арутюновой и М.А.Жирмунской. — М. : Прогресс, 1990.

Тураева З.Я. Лингвистика текста / Тураева З.Я.— М. : Просвещение, 1986.

Успенский Б.А. Поэтика композиции / Успенский Б.А. — М. : Искусство, 1970.

В) Статті

Kirchhofer A. Asking Directions in Theory / Kirchhofer A. // The European English Messenger. — 2004. — Vol. 13.2. — P. 11—16.

Lakoff G. The Contemporary Theory of Metaphor / Lakoff G. // Metaphor and Thought / ed. by A.Ortony — Cambridge : Cambridge University Press, 1993. — P. 202—251.

Воробйова О.П. Когнітивна поетика в Потебнянській ретроспективі / О. П. Воробйова // Мовознавство. — 2005. — № 6. — С. 18-25

Луньова Т.В. Таємниця гармонії, або семантико-когнітивний аналіз заголовка роману Таша О “The Harmony Silk Factory” / Луньова Т.В. // Текст як об’єкт лінгвістичного дослідження і засіб навчання мови: Збірник наукових доповідей: у 2 т. — Полтава : Освіта, 2007. — Т.1. — С. 150—155.

Г) Довідкова література

Краткий словарь когнитивных терминов / [Е.С.Кубрякова, В.З.Демьянков, Ю.Г.Панкрац, Л.Г.Лузина]; под общ. ред. Е.С.Кубряковой. — М., 1996

Лингвистический энциклопедический словарь ; гл. ред. В.Н.Ярцева. — М. : Сов. энциклоп., 1990.

Штерн І.Б. Вибрані топіки та лексикон сучасної лінгвістики. Енцикл. словник [для фахівців з теоретич. гуманіт. дисциплін та гуманіт. інф-ки] / Штерн І.Б. — К. : АртЕк, 1998.

